

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Gezinshuis Ôs Heukske

Toezicht Jeugdigen in Jeugdhulp (JIJ)

Rapport Gezinshuis Ôs Heukske

De hulpaanbieder aan het woord

Op deze punten uit het rapport zijn we trots:

Wij zijn trots dat de jeugdigen, zich veilig, vertrouwd, gelukkig voelen en zo tevreden zijn dat ze ons gezinshuis zelfs aan andere aanbevelen. Wij de juiste professionals in ons speelveld hebben, zo zijn wij gegroeid van pleeggezin naar gezinshuis, door deze mensen werken wij continu aan kwaliteitsverbetering. Dat de verwijzers tevreden zijn over ons, dat zegt iets over de kwaliteit van de zorg die wij leveren. Dat wij ons gezinshuis in grote lijnen goed op de rit hebben, behoudens de verbeterpunten die in het rapport zijn vermeld. Trots op onze zoon die altijd achter ons heeft gestaan.

Met deze punten uit het rapport gaan we aan de slag:

Afspraken maken met de jeugdigen die leeftijd gerelateerd zijn en hun ondersteunen in hun ontwikkeling. Wij gaan ons conformeren aan de geldende regels van "Vrijheidsbeperkende maatregelen". Het volgen van jeugdzorg gerelateerde cursussen die ons ondersteunen. Bij de intake een risicotaxatie afnemen, concrete doelen afspreken en bij de doelen een actieplan beschrijven en dit elk half jaar evalueren. Ontbinden v. h. crisiscontract, de snelheid van beslissen en niet zorgvuldig kunnen overwegen neemt een te groot risico met zich mee. Huidige crisiscasus met de verwijzers netjes afhandelen.

Wat gaan jeugdigen en ouders hiervan merken?

De jeugdigen gaan merken dat wij hen meer verantwoording, vrijheid en vertrouwen geven. Ze zullen zelfstandiger worden naarmate de zorgdoelen concreter worden. Het is dan duidelijk waar de begeleiding vooral op gericht is en ervaart de jeugdige gerichte steun bij voor hem/haar belangrijke zaken. Door onze kennis te vergroten, zal onze ondersteuning/begeleiding verbeteren, dit gaan de jeugdige positief ervaren. **De ouders** zullen er een goed gevoel bij krijgen als ze zien dat hun kind gelukkig is. Het zal bevredigend zijn als ze weten dat hun kind op een veilige, vertrouwde omgeving opgroeit.

Conclusie van de inspectie

De inspectie is positief over de betrokkenheid van de gezinshuisouders, de inzet om het netwerk van de jeugdigen te betrekken, de regie die jeugdigen en ouders houden, en de samenwerking met ketenpartners.

De inspectie concludeert dat op meerdere normen verbetering nodig is. Ôs Heukske moet voldoen aan de Kwaliteitscriteria Gezinshuizen en verder professionaliseren. Dit is met name van belang om te komen tot een meer ontwikkelingsgericht klimaat. Ôs Heukske heeft aangegeven dat de gezinshuisouders cursussen gaan volgen en dat ze het crisiscontract gaan ontbinden.

De inspectie verwacht dat Ôs Heukske een verbeterplan opstelt met concrete maatregelen om de geconstateerde tekortkomingen op te heffen. De inspectie toetst dit plan op volledigheid, ambitie en realisme. Op basis van dit plan bepaalt de inspectie het vervolgtoezicht.

1 Inleiding

In februari 2024 voerde de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna: Inspectie) aangekondigd toezicht uit bij Gezinshuis Ôs Heukske in Erp.

Aanleiding

De inspectie bezocht Gezinshuis Ôs Heukske naar aanleiding van een digitaal vooronderzoek. Dit vooronderzoek voerde de inspectie uit na ontvangst van een signaal en een afgesloten melding over de kwaliteit van de hulp bij Gezinshuis Ôs Heukske. Het feit dat Ôs Heukske niet eerder door de inspectie is onderzocht, heeft ook meegewogen in het besluit Gezinshuis Ôs Heukske te bezoeken.

Het doel van het toezicht was om te bepalen of Gezinshuis Ôs Heukske verantwoorde hulp biedt. De inspectie deed geen onderzoek naar het ontvangen signaal en de melding.

Opzet van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van het toetsingskader; Het JIJ-kader. Dit toetsingskader bestaat uit drie thema's: ontwikkelingsgerichte hulp, de deskundige hulpverlener en goed bestuur. De inspectie heeft uit deze thema's verwachtingen geselecteerd voor het toezicht.

Het volledige toetsingskader is te vinden op:

www.igj.nl/publicaties/toetsingskaders/2021/01/05/het-ijj-kader.

Beschrijving Gezinshuis Ôs Heukske

Gezinshuis Ôs Heukske (hierna: het gezinshuis) staat als vennootschap onder firma ingeschreven in het handelsregister (hierna KvK) onder het nummer 73256242. Er zijn twee vennoten, namelijk de beide gezinshuisouders. Het gezinshuis is een zelfstandige organisatie zonder franchisegever of hoofdaannemer en staat sinds 15 december 2018 ingeschreven in de KvK. Tot september 2020 heeft het gezinshuis gewerkt onder een andere zorgaanbieder. Sinds januari 2022 is het gezinshuis in Erp gevestigd. Daarvoor bevond het gezinshuis zich in Midden-Limburg.

Het gezinshuis biedt op het moment van het toezicht 24-uurs jeugdhulp met verblijf aan negen jeugdigen tussen de 1 en 14 jaar. De jeugdhulp aan deze jeugdigen wordt gefinancierd vanuit de Jeugdwet. Acht van de negen jeugdigen hebben een kinderbeschermingsmaatregel (voogdij of ondertoezichtstelling). Eén jeugdige verblijft vrijwillig in het gezinshuis. Het gezinshuis richt zich vooral op jeugdigen waarvoor een langdurige plaatsing wenselijk is. Voor vier jeugdigen is het gezinshuis een crisisplaatsing. De jeugdigen hebben onder andere een belaste voorgeschiedenis met trauma- en hechtingsproblematiek.

De gezinshuisouders dragen gezamenlijk de zorg voor de jeugdigen in het gezinshuis. Hun meerderjarige zoon woont ook in het gezinshuis en draait mee in het gezin.

Gezinshuismoeder heeft geen jeugdzorggerelateerde achtergrond. Zij heeft de vooropleiding voor verpleegkundige afgerond. Toen zij pleegouder was, heeft zij de cursus 'Omgang met getraumatiseerde kinderen' afgerond. Vanaf de geboorte van hun zoon, is zij thuisgebleven om voor hem te zorgen. Nadat hun zoon naar het voortgezet onderwijs ging, is de gezinshuismoeder begonnen met het oppassen op andere jeugdigen. Gezinshuisvader heeft een achtergrond in de bouw als hoofduitvoerder. In de afgelopen jaren heeft hij een hbo social work afgerond en zijn SKJ-registratie behaald. Sinds 2012 is het gezin onder Rubicon Jeugdzorg (nu Pactum) een pleeggezin geworden. Eind 2018 heeft het gezinshuis zich bij de Kamer van Koophandel ingeschreven.

Een BIG-geregistreeerde klinisch psycholoog/psychotherapeut ondersteunt het gezinshuis als gedragswetenschapper vanuit haar eigen psychotherapiepraktijk De Vlinder. Daarnaast ondersteunt een SKJ-geregistreeerde gezinscoach de gezinshuishouders middels supervisie en coaching. De gezinscoach is praktijk eigenaar van Basic Trust Panningen. Ook werkt sinds oktober 2023 een BIG-geregistreeerde verpleegkundige op ZZP-basis als begeleider in het gezinshuis om de gezinshuisouders te ondersteunen in de zorg voor de jeugdigen. De gedragswetenschapper en gezinscoach zijn op afroep van de gezinshuisouders beschikbaar maar hebben minimaal één keer per maand contact met de gezinshuisouders.

Het gezinshuis bevindt zich in een woonboerderij in Boerdonk wat onder de plaats Erp valt. De woonboerderij staat op een terrein met een buitenruimte met gras, speeltoestellen, een buitenzwembad en een schuur met sportapparatuur. Er worden dieren gehouden, zoals kippen, geiten en schapen. Ook leven twee honden in het gezinshuis.

2 Conclusie

In dit hoofdstuk geeft de inspectie haar conclusies weer. Daarnaast wordt in dit hoofdstuk beschreven hoe het vervolg van het toezicht eruit zal zien.

Analyse

De inspectie constateerde op de volgende normen alleen positieve punten:

- 1.2 Jeugdigen en ouders hebben, waar mogelijk, regie over hun leven en welbevinden.
- 1.4 Jeugdigen worden ondersteund om hun sociale netwerk in stand te houden of uit te breiden.
- 2.4 Hulpverleners bieden samenhangende en waar nodig integrale hulp aan jeugdigen en hun ouders.
- 3.4 De bestuurder biedt jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen.

Verbetering is nodig op de volgende normen:

- 1.5 De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving.
- 2.1 Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen.
- 2.3 Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht.
- 3.2 De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp.

De inspectie ziet tijdens het toezicht twee betrokken (gezinshuis)ouders. Ze beschrijven op de website hoe zij gezinshuis zijn geworden. Na de komst van hun zoon zijn er oppaskinderen gekomen. Daarna hebben zij als pleegouders jeugdigen opgevangen, en zijn vervolgens hulp gaan bieden als gezinshuis. Eerst onder de hoede van een andere zorgaanbieder en later zelfstandig.

De betrokkenheid van de gezinshuisouders is merkbaar. De inspectie ziet dat het gezinshuis ook stappen heeft gezet om te professionaliseren. Dat doet zij niet alleen. De gezinshuisouders laten zich bijstaan door een coach en een gedragswetenschapper. Dit heeft het gezinshuis al veel gebracht. Bijvoorbeeld in de systematiek van het bieden van de zorg en de dossiervoering. Ook een aantal organisatorische zaken zijn geregeld, zoals het klachtrecht en VOG. Daarnaast is geïnvesteerd in een digitaal dossier en certificering om de organisatie.

Er zijn nog stappen te zetten om een zorgprofessional te zijn en te voldoen aan de Kwaliteitscriteria Gezinshuizen. Dit heeft met name betrekking op het pedagogisch klimaat en de kennis en kunde van de zorg en problematiek van jeugdigen.

Een belangrijke voorwaarde om als gezinshuisouders een goed pedagogisch klimaat neer te kunnen zetten, is dat het aantal jeugdigen past bij het gezinshuis. De inspectie heeft een aantal voorbeelden gezien waaruit blijkt dat het aantal jeugdigen dat bij het gezinshuis woont, te hoog is.

Daarnaast is het handelingsrepertoire van de gezinshuisouders gericht op het beheersbaar maken van de situatie en het sturen van jeugdigen. De pedagogische invalshoek dient echter gericht te zijn op leren en ontwikkelen, motivatie en verleiden. De bejegening van jeugdigen en inzet van interventies valt hier ook onder. De inspectie verwacht dat de gezinshuisouders ook hierin verder ontwikkelen, scholing krijgen en zich hierop laten coachen.

De inspectie heeft in hoofdstuk 3 onder de normen aangegeven wat er minimaal verbeterd moet worden.

Vervolg

De inspectie verwacht dat Ôs Heukske de verbeterpunten bij de normen vertaalt in een verbeterplan met concrete maatregelen om de geconstateerde tekortkomingen op te heffen, inclusief termijnen waarbinnen deze maatregelen geïmplementeerd zijn.

Dit verbeterplan moet aan de inspectie worden verzonden en wordt getoetst op volledigheid, ambitie en realisme. Op basis van dit plan bepaalt de inspectie het vervolgtoezicht.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het toezicht gepresenteerd, zoals de inspectie deze aantrof op het moment van toezicht. De inspectie geeft per norm aan wat haar oordeel is. De inspectie beoordeelt de normen op een vierpuntschaal:

- *De aanbieder voldoet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm alleen positieve punten.*
- *De aanbieder voldoet grotendeels aan de norm. De inspectie constateert op deze norm veelal positieve punten, verbetering is op punten mogelijk.*
- *De aanbieder voldoet grotendeels niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm overwegend negatieve punten, verbetering is noodzakelijk.*
- *De aanbieder voldoet niet aan de norm. De inspectie constateert op deze norm nauwelijks tot geen positieve punten, verbetering is zeer noodzakelijk.*
- *De inspectie heeft deze norm niet beoordeeld.*

Thema 1: Ontwikkelingsgerichte hulp

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulp gericht is op de ontwikkeling van de jeugdige en diens gezin.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Beeld

Eigen regie

Respect

**Sociaal
netwerk**

**Gezonde
ontwikkeling**

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 1.1		Oordeel
	Wensen, behoeften, mogelijkheden van jeugdigen, ouders en netwerk zijn bekend bij hulpverleners.	

De gezinshuisouders en de betrokken professionals zijn grotendeels op de hoogte van de wensen, behoeften en mogelijkheden van de jeugdigen, ouders en het netwerk. Zo geven de gezinshuisouders verschillende voorbeelden van specifieke behoeften van de jeugdigen. Dit komt overeen met dat wat de jeugdigen zelf vertellen in gesprek met de inspectie. In de cliëntdossiers zien we verder dat de jeugdigen zelf de ruimte krijgen hun eigen wensen en behoeften op te nemen. Dit blijkt uit de verschillende kopjes met vragen die de gezinshuisouders aan de jeugdigen stellen. Deze vragen zijn in de bekeken cliëntdossiers beantwoord vanuit de jeugdige. De gezinshuisvader vertelt dat hij met iedere jeugdige deze vragen heeft doorlopen en samen heeft ingevuld in het cliëntdossier.

“Mijn grote wens is in de toekomst iets met muziek te doen. Ook wil ik het beter op school doen.” *cliëntdossier jeugdige*

De begeleider geeft aan dat deze van de gezinshuisouders hoort wat er speelt bij de jeugdigen en dat zij dit beeld verder aanvult en dit deelt met de gezinshuisouders. De begeleider geeft ook voorbeelden over de jeugdigen wat overeenkomt met het beeld dat de gezinshuisouders geven.

De gedragswetenschapper en de gezinscoach geven aan dat zij voor hun rol in het gezinshuis voldoende beeld hebben van de jeugdigen. De gedragswetenschapper vertelt deze informatie nu ook uit het cliëntdossier te kunnen halen en heeft daarnaast naar eigen zeggen alle kinderen minimaal één keer gezien en gesproken. Een verwijzer geeft ten slotte aan dat de gezinshuisouders absoluut op de hoogte zijn van de wensen en behoeften van de jeugdigen en diens netwerk.

Start van de plaatsing

Voor de aanmelding van een nieuwe jeugdige heeft het gezinshuis een eerste intakeformulier en een tweede intakeformulier ontwikkeld. De gezinshuisvader vertelt dat het eerste intakeformulier gebruikt wordt wanneer een verwijzer met het gezinshuis belt voor een mogelijke plaatsing. In het format van dit intakeformulier zien we dat een eerste screening wordt gedaan van de jeugdige op

meerdere gebieden, zoals de aard van de problematiek, de cultuur, gezondheid en het toekomstperspectief¹.

De gezinshuisvader vertelt dat de gezinshuisouders daarna het dossier van de jeugdige opvragen bij de verwijzer, inclusief bekende diagnostiek. Op basis hiervan bekijken de gezinshuisouders volgens hen of de jeugdige geschikt zou zijn voor het gezinshuis en vragen ze advies aan de gedragswetenschapper. De gedragswetenschapper geeft aan dat deze advies geeft en eventueel aanvullende vragen stelt. Bij mogelijke geschiktheid wordt een kennismaking met de jeugdige, verwijzer en eventueel betrokken ouders gepland volgens de gezinshuisvader. De gedragswetenschapper geeft aan daar eventueel bij aan te kunnen sluiten. De gezinshuisvader zegt dat bij deze kennismaking het tweede intakeformulier wordt ingevuld. We zien in het format dat dit een uitgebreid intakeformulier is waarin de wensen, behoeften en mogelijkheden van de jeugdige, ouders en het netwerk op meerdere leefgebieden in kaart worden gebracht. Deze bestaat onder andere uit de achtergrond van het gezin, de hulpvraag volgens de jeugdige, ouders en de omgeving, medische bijzonderheden, school en sociaal netwerk. Ingevulde eerste- en tweede intakeformulieren van de jeugdigen zien we echter niet terug in de bekeken cliëntdossiers.

Bij de plaatsing van de jeugdigen is er niet altijd voldoende beeld van de jeugdigen. De gezinshuisvader vertelt namelijk dat het eerder is voorgekomen dat jeugdigen zijn geplaatst waarvan achteraf bleek dat deze niet de passende hulp in het gezinshuis konden krijgen. Dit kwam doordat het gezinshuis niet goed op de hoogte was van de problematiek van de jeugdigen. Ook was niet altijd duidelijk wie welke verantwoordelijkheid had in het proces bij een plaatsing van een jeugdige. De gedragswetenschapper geeft bijvoorbeeld aan dat deze bij een mogelijke plaatsing aanvullende vragen heeft gesteld. Deze jeugdige is uiteindelijk toch geplaatst zonder aanvullende informatie. De gezinscoach vertelt daarnaast dat gezinshuisouders de plaatsingen eerder vaak zelf besloten en dat dit uiteindelijk leidde tot problemen gedurende de plaatsing door onvoldoende informatie en verduidelijking bij de plaatsing. In het document 'besluitvorming en koersbepaling Ôs Heukske' van mei 2023 zien we dat de gezinshuisouders, gedragswetenschapper en gezinscoach nu afspraken hebben gemaakt wie waarvoor verantwoordelijk is in het besluit van de plaatsing. Er is geen recente casus op basis waarvan de inspectie kan vaststellen of het beschreven proces ook wordt gevolgd.

Norm 1.2		Oordeel
	Jeugdigen en ouders hebben, waar mogelijk, regie over hun leven en welbevinden.	

¹ In reactie op het conceptrapport heeft het gezinshuis laten weten dat het eenvoudige eerste intakeformulier van drie pupillen inmiddels in het digitale systeem is ingevoegd. In de toekomst wil het gezinshuis ook gebruik gaan maken van het tweede, meer uitgebreide formulier.

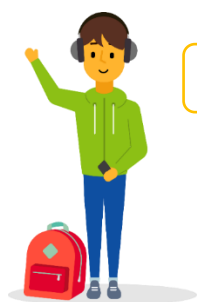
Het gezinshuis voldoet aan deze norm. De inspectie ziet en hoort namelijk meerdere voorbeelden waaruit blijkt dat jeugdigen en ouders zelf zo veel als mogelijk de regie over hun leven behouden. Een jeugdige geeft bijvoorbeeld aan dat deze zelf mag kiezen welke sporten deze doet en met wie van de familie deze contact wil hebben. De gezinshuisvader vertelt daarbij dat bij omgangsregelingen de stem van het kind belangrijk is en hun wensen altijd worden besproken met de verwijzer of voogd. Een jeugdige en de gezinshuisvader geven verder voorbeelden waaruit blijkt dat hier rekening mee wordt gehouden. Een verwijzer ervaart dit ook. Deze vertelt dat de gezinshuisouders de jeugdigen vragen wat zij fijn zouden vinden en wat zij zouden willen. De verwijzer geeft aan dat de gezinshuisouders dit vervolgens ook bespreken met de verwijzer. Ten slotte komt uit de gesprekken met de gezinshuisouders naar voren dat een ouder van een jeugdige zoveel mogelijk de regie houdt en de gezinshuisouders dit stimuleren. Zo zien we dat tijdens het toezicht de gezinshuisvader een ouder van het treinstation ophaalt om aanwezig te zijn bij een gesprek met een behandelaar.

Norm 1.3		Oordeel
	Jeugdigen en ouders worden met respect behandeld en ervaren begrip, vertrouwen en veiligheid.	

Het gezinshuis voldoet aan deze norm maar er is ruimte om dit verder te ontwikkelen.

De gezinshuismoeder geeft bijvoorbeeld aan veel tijd te kunnen investeren in het contact maken met de jeugdigen. Zij heeft de tijd om lang met een jeugdige te kunnen praten als deze dat wenst. Zij vertelt dat dit helpt het vertrouwen van de jeugdige te kunnen winnen en om een goede relatie op te kunnen bouwen. In een cliëntdossier lezen we ook dat een jeugdige aangeeft dat de gezinshuismoeder haar het beste kan helpen als deze zich niet goed voelt.

De inspectie ziet tijdens het toezicht dat de gezinshuismoeder nabijheid biedt aan de jeugdigen en individueel contact heeft. Dit lukt haar, ondanks dat alle jeugdigen in het gezinshuis aanwezig zijn. Wij zien dat de begeleider hierbij ondersteunend is in het verdelen van de aandacht aan de jeugdigen. Een jeugdige vertelt dat het gezellig is op de momenten dat alle leden van het gezinshuis samen zijn, zoals 's avonds in de woonkamer en tijdens de lunch. De inspectie ziet tijdens de lunch dat de gezinshuisouders geïnteresseerd zijn in de jeugdigen door hen vragen te stellen over school en de activiteiten die ze ondernemen. De inspectie ziet verder dat de gezinshuisouders de emoties erkennen en benoemen die de jeugdigen tonen.

"Ik voel mij goed in het gezinshuis. Ik zou dit gezinshuis aanbevelen." *jeugdige*

De gezinscoach geeft aan dat de bejegening van de gezinshuisouders betrokken en amicaal is. Deze bejegening is volgens de gezinscoach wel een blijvend punt van aandacht. Dat er aandacht blijft voor de emotieregulatie van de gezinshuisouders door de gezinscoach zien we ook terug in het document 'besluitvorming en koersbepaling Ôs Heukske' van mei 2023. Over de jaren heen zijn de gezinshuisouders volgens de gezinscoach wel gegroeid in de bejegening richting de jeugdigen. Zo zijn ze bedachtzamer geworden, wat een positief effect heeft op de kinderen volgens de gezinscoach. De gezinscoach vertelt verder dat de gezinshuisouders ook terugkomen op dingen die zich hebben voorgedaan tussen hen en de jeugdige. Zij zijn dan in staat zich eerlijk en ondersteunend op te stellen richting de jeugdige. De zoon van de gezinshuisouders geeft daarnaast aan dat de gezinshuisouders veel geduld kunnen opbrengen richting de jeugdigen. Dit helpt de jeugdigen met hun eigen problematiek. De gezinscoach heeft eerder video-interactiebegeleiding gegeven aan de gezinshuisouders en heeft voorgesteld dit binnenkort nog eens te doen om hier aandacht voor te blijven houden.

Norm 1.4		Oordeel
	Jeugdigen worden ondersteund om hun sociale netwerk in stand te houden of uit te breiden.	

De inspectie ziet en hoort dat het gezinshuis de jeugdigen ondersteunt in het in stand houden en uitbreiden van hun netwerk. Zowel de gedragswetenschapper, gezinscoach als de verwijzers geven aan dat de gezinshuisouders de jeugdigen hierin ondersteunen. Zo vertelt de gedragswetenschapper dat de gezinshuisouders de kinderen ergens naartoe brengen waardoor ze een extra contact met een ouder of broertje of zusje kunnen hebben. De gezinshuisvader bevestigt dit. Hij vertelt namelijk dat iedere jeugdige een omgangsregeling heeft met een ouder of belangrijk familielid, zoals een tante of opa. Een verwijzer geeft daarnaast aan dat gezinshuisouders open zijn in contact met het netwerk van de jeugdigen. Zij sturen bijvoorbeeld foto's naar familieleden van de jeugdigen of hebben contacten met de verenigingen waar de jeugdigen lid van zijn. In de cliëntdossiers zien we verder dat belangrijke personen voor de jeugdigen beschreven staan. De jeugdigen geven ten slotte aan dat zij contact hebben met vrienden op school en op de verenigingen.

De gezinshuisvader vertelt dat het familienetwerk aangedragen wordt door de voogden van de jeugdigen. Het contact met de biologische ouders loopt in veel gevallen eerst via de voogden, volgens de gezinshuisvader. Als er acceptatie is voor de plaatsing door de ouders, verloopt het contact tussen de gezinshuisvader en de ouders volgens de gezinshuisvader makkelijker en is er direct contact. Wanneer naar voren komt dat er een ander belangrijk persoon in het netwerk van de jeugdige contact wil, vertelt de gezinshuisvader dat ze dit altijd eerst bespreken met de voogd.

De hulp aan jeugdigen en ouders draagt bij aan een gezonde ontwikkeling in een zo thuis mogelijke omgeving.

De inspectie concludeert dat er zorgen zijn over de fysieke veiligheid van de jeugdigen en anderen in het gezinshuis, het aantal jeugdigen in het gezinshuis en de geldende geschreven en ongeschreven regels op het positieve, gezinsgerichte en pedagogische ontwikkelklimaat. Daarnaast is er verbetering nodig op de inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen in het gezinshuis zonder wettelijke grondslagen.

Ontwikkelingsgerichte en veilige (fysieke) omgeving

De inspectie ziet risico's voor de fysieke veiligheid van de jeugdigen en anderen die bij de hulpverlening betrokkenen zijn vanwege de honden in het gezinshuis. We ervaren tijdens het bezoek en horen van jeugdigen en de vertrouwenspersoon over bijtincidenten van één hond. De gezinshuisvader geeft aan dat hij de honden bij aankomst van de inspecteurs in een aparte ruimte laat, omdat zij enthousiast zijn en aan je gaan ruiken. Tijdens het bezoek zijn de honden op enkele momenten ook in de ruimte waar de inspecteurs en het gezin ook aanwezig zijn. Wij zien dat de honden enthousiast zijn en veel toenadering zoeken naar de inspecteurs en de leden van het gezinshuis².

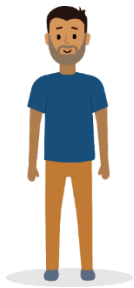
Tijdens de rondleiding zien we echter ook dat er aandacht is voor de fysieke veiligheid van de jeugdigen. We zien bijvoorbeeld dat de buitenruimte omheind is en het zwembad ook een apart hek heeft, waardoor de jeugdigen niet direct in het zwembad kunnen. Er hangen brandmelders en er is een hekje in de gang zodat de jeugdige van één jaar niet ongezien weg kan lopen. De gezinshuisvader vertelt dat er voor deze locatie een RI&E is gemaakt.

Het gezinshuis zorgt voor een zo thuis mogelijke omgeving. De woonkamer en eetkeuken zijn huiselijk en warm ingericht. De meeste jongeren hebben hun eigen slaapkamer. De gezinshuisvader vertelt dat op het moment van toezicht drie jeugdigen uit één familie samen op een kamer slapen en dat dit is afgewogen met de voogd van de jeugdigen. Iedere slaapkamer heeft een bed, kledingkast en bureau. Daarnaast laten jeugdigen persoonlijke spullen zien en speelgoed dat zij op hun kamers bewaren. In een kamer van een jeugdige laat deze foto's van familieleden van de jeugdige zien. De deuren hebben een slot, maar een jeugdige vertelt dat zij hier geen sleutel van hebben en deze nooit op slot doen. In het huis is een 'chillkamer' waar speelgoed staat voor de jeugdigen.

² In de reactie op het conceptrapport geeft het gezinshuis samengevat aan dat de honden aanwezig zijn. Het gezinshuis weet van één incident waarbij de hond hapte uit bescherming. Het gezinshuis geeft aan dat zij ervoor waken dat de veiligheid niet in gevaar komt dóór de honden. Dat is de reden dat het gezinshuis altijd aan het bezoek vraagt hoe zij tegenover honden staan.

De gezinshuisouders zijn overdag en in de nacht voor de jeugdigen bereikbaar. We zien dat de zeven slaapkamers voor de jeugdigen in een lange gang zijn waar ook de slaapkamer van de gezinshuisouders is. Een jeugdige geeft aan dat hij 's nachts bij de gezinshuisouders op de deur kan kloppen en vragen om hulp als dat nodig is. De jeugdige van één jaar ligt direct in de kamer naast de gezinshuisouders.

De jeugdigen en de gezinshuisouders vertellen dat alle kinderen een vorm van onderwijs en vrijetijdsbesteding hebben. Zo horen we van hen dat de meeste jeugdigen naar een sportvereniging, paardrijden of een jeugd- en jongerenorganisatie gaan.

“Alle jeugdigen lijken hun plekje te hebben gevonden in het gezinshuis. Als ik contact met ze heb, zijn ze vol lof over de gezinshuisouders.”

Gedragswetenschapper

Ontwikkelklimaat

Het grote aantal jeugdigen in het gezinshuis heeft zowel positieve als negatieve consequenties op het positieve, gezinsgerichte en pedagogische ontwikkelklimaat voor jeugdigen die er al zitten. We zien namelijk dat de oudste jeugdigen ook zorgzaam zijn voor de kleinste kinderen. Aan de andere kant geeft één jeugdige samen met de gezinshuismoeder aan dat diens vrienden tijdelijk niet naar het gezinshuis mogen komen, omdat dat te druk is in het gezinshuis³. Dit vanwege het grote aantal jonge kinderen dat nu in het gezinshuis verblijft.

(Huis)regels

We zien en horen dat in het gezinshuis zowel geschreven als ongeschreven regels gelden die een repressief karakter hebben, negatief geformuleerd zijn, niet bij de ontwikkeling van alle jeugdigen passen en bijdragen aan een zo thuis mogelijke omgeving. De inspectie ziet dat de 35 geschreven regels in een document staan en dat deze zichtbaar in het gezinshuis hangt. Voorbeelden van huisregels in dit document zijn:

- Afspraak is afspraak
- Niet ongevraagd in de voorraadkast komen
- Onder de 18 jaar géén mobiel op de slaapkamer, uitgezonderd om huiswerk te maken
- Om 20:00 uur is er stilte op de kamers, huiswerk maken mag uiteraard
- Verblijf overdag op je slaapkamer is geen probleem maar wel in overleg.

De gezinshuismoeder geeft aan dat deze regels er zijn als richtlijn voor de jeugdigen. Eerder waren er meer regels, maar dat is volgens de gezinshuisouders ingeperkt. De jeugdigen beschrijven

³ In reactie op het conceptrapport geeft het gezinshuis samengevat aan dat hiervoor een tijdelijke reden was maar dat er nu weer volop vriendjes en vriendinnetjes kunnen komen spelen.

verder regels die niet in de huisregels staan. Zo mag volgens een jeugdige geen gebruik gemaakt worden van een toilet en een badkamer met bad, want deze zijn van de gezinshuisouders⁴. Ook gaat volgens een jeugdige de chillkamer om 19:00 uur op slot, waardoor daar niet meer gespeeld mag worden⁵. Op het magneetbord hangt een doucheschema. Hieruit blijkt dat de jeugdigen drie keer per week mogen douchen. Als ze op de sportclub zijn, moeten ze daar douchen en mag dat niet thuis. De gezinshuisvader geeft aan dat dit rooster niet zo strikt wordt gehanteerd⁶.

Vrijheidsbeperkende maatregelen

In het gezinshuis worden enkele vrijheidsbeperkende maatregelen ingezet, ondanks dat de gezinshuisvader aangeeft dat hij op de hoogte is van het feit dat het niet is toegestaan deze toe te passen in de open jeugdhulp. Zo vertelt een jeugdige dat deze in het weekend niet voor 9:00 uur van diens kamer af mag⁷. Ook blijkt uit de huisregels en uit het gesprek met de gezinshuisouders dat jeugdigen hun telefoon niet op de slaapkamer mogen. Daarnaast zien we tijdens de rondleiding dat er een camera hangt in de gang bij de slaapkamers van de jeugdigen en een camera in de chillkamer. De gezinshuisouders vertellen dat de camera op de gang er hangt, omdat een jeugdige daar om gevraagd heeft. Deze voelt zich na een incident niet veilig zonder een camera bij de slaapkamerdeuren, volgens de gezinshuisouders. De gezinshuisouders vertellen dat de beelden daarvan opgevraagd kunnen worden bij een extern beveiligingsbedrijf. Zij geven verder aan dat de andere jeugdigen goed beseffen dat deze camera er hangt vanwege de veiligheid van een jeugdige. Dit komt overeen met wat de jeugdigen ons vertellen.

De camera in de chillkamer hangt er volgens de gezinshuisvader vanwege beveiligingsdoeleinden van het huis. De vertrouwenspersoon vertelt ook een signaal afgegeven te hebben aan de gezinshuisouders over de camera in de chillkamer. Deze geeft aan dat de gezinshuisouders daarop vertelden dat deze camera er hangt ter beveiliging van het huis en alleen aangaat als er niemand thuis is.

Verbeterpunten

- De inspectie verwacht, conform de Kwaliteitscriteria Gezinshuizen, dat alle kinderen een eigen kamer hebben, tenzij dit niet in het belang of tegen de wens van het kind is. Dit moet dan per kind onderbouwd kunnen worden.
- De inspectie verwacht, conform de Kwaliteitscriteria Gezinshuizen, dat het gezinshuis een positief leefklimaat neerzet zonder dwang en zonder regels die niet passen bij een 'gewone' gezinssituatie. In de richtlijn residentiële jeugdhulp (2017) staat bijvoorbeeld de

⁴ In de reactie op het conceptrapport bevestigt het gezinshuis deze bevinding en licht toe dat dit is vanwege privacy en om ongewenste situaties te voorkomen.

⁵ In reactie op het conceptrapport geeft het gezinshuis aan dat de chillkamer om ca. 19.00 uur dicht gaat omdat ze daarna gezamenlijk in de woonkamer tv kijken.

⁶ In reactie op het conceptrapport geeft het gezinshuis een toelichting op deze bevinding en de (tijdelijke) redenen van het schema. De regel had al eerder afgeschaft kunnen worden. Het gezinshuis heeft laten weten het complete schema verwijderd te hebben.

⁷ In reactie op het conceptrapport bevestigt het gezinshuis deze bevinding en geeft een toelichting: Dit hebben de gezinshuisouders volgens hen samen met de jeugdigen afgesproken zodat het tot 09:00 uur boven rustig blijft, waardoor er uitgeslapen kan worden door diegene die dit graag willen.

aanbeveling de positieve interacties tussen jeugdigen te bevorderen door samen met hen afspraken te maken over de regels en de invulling van activiteiten in de dagelijkse routine. Veel huisregels kunnen bijdragen aan een onveilig leefklimaat, omdat er dan altijd wel een huisregel is die je niet kent of waar je niet aan voldoet.

- Een gezinshuis dient fysiek een veilige plek te zijn. Mogelijke veiligheidsrisico's dienen actief te worden beperkt. De aanwezigheid van (een) enthousiaste hond(en) die 'beschermt' en waarvan bekend is dat de hond al eerder een waarschuwendende 'hap' heeft gegeven, vormt een risico. Zeker omdat er jeugdigen kunnen wonen in de leeftijd van nul tot 18 jaar en een gezinshuis een plek is waar ook vrienden en vriendinnen én andere hulpverleners regelmatig aanwezig zijn. De beschreven veiligheidsmaatregel 'vragen hoe een gast tegenover honden staat' voldoet niet om de fysieke veiligheid te borgen. De inspectie verwacht dat het gezinshuis hierop maatregelen neemt.
- De inspectie begrijpt dat het een uitdaging kan zijn om een juiste balans te vinden tussen het zorgen voor veiligheid en bescherming en het bieden van voldoende mate van vrijheid. Tegelijkertijd strookt de huidige inzet van vrijheidsbeperkende maatregelen niet met de wettelijke eisen die hieraan worden gesteld. Op basis van hoofdstuk 6 van de Jeugdwet zijn vrijheidsbeperkende maatregelen niet toegestaan in de open jeugdhulp. Er moet sprake zijn van een wettelijke grondslag⁸ om vrijheidsbeperkende maatregelen en/of verplichte/gedwongen zorg toe te passen. Wel kan het nodig zijn om in het geval van een acute noodsituatie direct gevaar af te wenden met een vrijheidsbeperkende maatregel. De inspectie verwacht dat Ôs Heukske het toepassen van het cameratoezicht zo snel mogelijk afbouwt en op zoek gaat naar alternatieven voor deze vrijheidsbeperkende maatregel.

⁸ Voor jeugdigen met een psychiatrische aandoening is de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (Wvggz) van toepassing, voor jeugdigen met een verstandelijke beperking is dit de Wet zorg en dwang (Wzd). Daarnaast zouden vrijheidsbeperkende maatregelen kunnen worden ingezet op grond van toestemming van het kind of de jongere (en/of zijn ouders), zoals bedoeld in artikel 7:450 van de Wet geneeskundige behandelovereenkomst (Wgbo). Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat de vrijheidsbeperkende maatregelen gericht moeten zijn op het vaststellen, genezen of voorkomen van een ziekte. Dit kan bijvoorbeeld bij behandeling van suïcidaliteit of een eetstoornis waarbij een kind of jongere open staat voor behandeling en daar, zonder enige druk van buiten, zelf toestemming voor geeft. Wanneer een kind of jongere deze toestemming intrekt, is de inzet van de vrijheidsbeperkende maatregelen niet meer toegestaan. De Wgbo geldt niet voor jeugdigen die hulp krijgen voor gedragsproblemen, waar geen psychiatrisch ziektebeeld aan ten grondslag ligt.

Thema 2: De kundige hulpverlener

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de hulpverleners in staat zijn om met voldoende actuele en passende kennis en kunde te handelen en in hoeverre hulpverleners met anderen samenwerken waar dat nodig is.

In onderstaand figuur ziet u wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

Hieronder leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 2.1	Oordeel
 Hulpverleners maken professionele afwegingen over de veiligheid van jeugdigen.	Geel

In beeld brengen van risico's

Het gezinshuis legt niet structureel alle risico's in het dossier vast. In de bekeken dossiers zien we namelijk geen risicotaxaties bij de start van de hulp. De gezinshuisouders vertellen wel tijdens de intake te kijken naar mogelijke risico's voor de jeugdigen in het gezinshuis. In het intakeformulier zien we ook dat risico's op meerdere leefgebieden worden uitgevraagd, zoals automutilatie, suïcide, intimiteit/seksualiteit, crimineel gedrag en omgang met sociale media. In de dossiers zien we deze intakeformulieren echter niet terug.

Ook bij veranderende omstandigheden, zoals signalen van automutilatie zien we geen nieuwe risicotaxatie. De gezinshuisvader vertelt dat hij de Standaard Taxatie Ernst Problematiek (STEP) in het dossier invult om de risico's van de jeugdigen in te schatten. We zien in de bekeken dossiers dat een STEP maximaal 5 maanden geleden is ingevuld en ongeveer iedere zes maanden opnieuw wordt ingevuld door de gezinshuisvader. In de STEP zien we dat het psychosociaal functioneren, de lichamelijke gezondheid, vaardigheden en cognitieve ontwikkeling, middelengebruik en het vermogen om met anderen op te schieten uitgevraagd worden. De inspectie ziet geen risicotaxatie op de seksuele ontwikkeling van een jeugdige.

Handelen bij onveilige situaties

Uit de gesprekken en de dossiers blijkt dat gezinshuisouders handelen bij onveilige situaties. Zo leggen de gezinshuisouders uit wat ze hebben gedaan na de signalen van suïcidegedachten bij een jeugdige. We horen van hen dat andere expertise betrokken is en dat de gedragswetenschapper heeft meegedacht over het vervolg. De gedragswetenschapper bevestigt dit in het gesprek met de inspectie. De stappen die de gezinshuisouders hebben gezet, zien we ook terug in het dossier van de jeugdige. Ook bij andere gesignaleerde risico's bij jeugdigen horen we dat de gezinshuisouders hiermee aan de slag gaan en interventies inzetten om de risico's te verminderen. Deze risico's zien we ook terug in de dossiers van de jeugdigen.

Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling

De gezinshuisvader vertelt bekend te zijn met de Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. We zien in de opgestelde meldcode van het gezinshuis dat de stappen van de meldcode hierin terugkomen en toepasbaar zijn in het gezinshuis.

Verbeterpunt

De inspectie verwacht dat Ôs Heukske voor elke jeugdige de risico's breed in kaart brengt bij start van de hulp, tussentijds en bij veranderende omstandigheden en deze vastlegt in het dossier. Het verminderen van de risico's moet een navolgbaar onderdeel van de hulpverlening zijn. (Zie Jeugdwet art 4.1.1 lid 3 en de Richtlijn 'Samen met ouders en jeugdigen beslissen over passende hulp'.)

Norm 2.2		Oordeel
	Hulpverleners bieden hulp die aansluit bij de problematiek, ontwikkelingsbehoefte en mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders.	

De hulp die het gezinshuis biedt, bestaat uit een woonplek met begeleiding en geen behandeling. Behandeling wordt volgens de gezinshuisouders buiten het gezinshuis georganiseerd. Uit de gesprekken met de gezinshuisouders komt niet naar voren dat de gezinshuisouders voldoende kennis hebben van de kenmerken en problematiek van de jeugdigen in het gezinshuis. Dit ziet de inspectie bijvoorbeeld bij het risico op suïcide dat bij één jeugdige speelt maar niet in het dossier was opgenomen.

Wel blijkt uit de gesprekken met de gezinshuisouders dat ze aan kunnen sluiten bij de jeugdigen door de jeugdigen voldoende vertrouwen te laten opbouwen richting de gezinshuisouders. De gezinshuisouders vertellen dat vanuit dit vertrouwen, zij de jeugdigen kunnen helpen en een goede woonplek kunnen bieden. De gezinscoach vertelt verder dat zij de gezinshuisouders coacht en tips geeft in het sensitief reageren op de jeugdigen en het aanpassen van hun gedrag op de individuele jeugdigen. De gedragswetenschapper vertelt daarnaast gevraagd te zijn hoe om te gaan met opstandig gedrag van een jeugdige. Volgens de gezinscoach hebben de gezinshuisouders daardoor stappen gezet om beter aan te sluiten bij de individuele behoeften van de jeugdigen. Zij zouden

volgens de gezinscoach hier nog wel verder in kunnen groeien. Een verwijzer geeft ook aan dat de gezinshuisouders voldoende in staat zijn vragen te stellen hoe om te gaan met de jeugdigen.

“Als de kinderen ons vertrouwen, gaan ze ons ook dingen vertellen.”
gezinshuisouder

De gezinshuisvader geeft aan tijdens de gezinsgesprekken een plaat uit het Vlaggensysteem met de jeugdigen te bespreken. Dit heeft volgens hem al geleid tot inzichten bij een jeugdige over meegemaakt seksueel grensoverschrijdend gedrag. Verder vertelt de gezinshuisvader dat gewerkt wordt met de Basic Trust-methode. Van de gezinscoach krijgen de gezinshuisouders video-interactiebegeleiding. Dit willen zij binnenkort ook weer doen met de gezinscoach.

Aandachtspunt

De inspectie verwacht dat de gezinshuisouders regelen dat zij door de gedragswetenschapper worden ondersteund bij het doelgericht observeren van mogelijkheden en beperkingen van de jeugdigen en van de groep. Zie het kwaliteitskader jeugd voor meer informatie over doelgericht observeren en signaleren.

Norm 2.3		Oordeel
	Hulpverleners handelen methodisch en ontwikkelingsgericht.	

Doelmatig werken

We zien en horen in de gesprekken dat voor iedere jeugdige doelen zijn opgesteld door het gezinshuis en dat deze bekend zijn bij betrokkenen. Zo kan de gezinshuismoeder voorbeelden van doelen noemen waar jeugdigen aan werken. Daarnaast zien we in de dossiers de doelen van de jeugdigen staan. De gezinshuisvader vertelt dat de doelen van de verwijzer omschreven worden naar de specifieke situatie van het gezinshuis. De gedragswetenschapper vertelt dat de doelen worden opgesteld door de gezinshuisouders maar dat de gedragswetenschapper deze wel meeleest en hierover meedenkt. De gedragswetenschapper geeft verder aan dat deze waar nodig stuurt op de doelen en de opvolging daarvan.

We lezen echter in de dossiers dat deze doelen algemeen zijn omschreven en niet meetbaar en specifiek zijn geformuleerd. Daarnaast lezen we weinig concrete acties hoe aan de doelen wordt gewerkt. Een voorbeeld van een doel uit een dossier is: ‘Jeugdige groeit op in een veilige en stabiele plek, waarin deze mag opgroeien en opbloeien.’ We zien in het dossier de volgende actie

daarop: 'De gezinshuisouders gaan de jeugdige ondersteunen bij de cognitieve ontwikkeling.' De gedragswetenschapper vertelt ook dat de doelen vrij algemeen zijn geformuleerd. Ze geeft aan dat bij een evaluatie op deze manier moeilijk een koers bepaald kan worden. De gedragswetenschapper vertelt daarom dat ze hier de gezinshuisouders op aanstuurt maar dat het nog wel een punt van aandacht is.

Evaluaties

We zien en horen dat de plannen tijdig worden geëvalueerd. Enkele weken voor het bezoek van de inspectie zijn er evaluaties geweest van alle jeugdigen in het gezinshuis met de aanwezige betrokkenen bij de jeugdige, zo vertellen de gezinshuisouders. Dit is volgens de gezinshuisouders de eerste keer geweest dat dit werd gedaan. Ze vertellen voornemens te zijn dit ieder half jaar te organiseren. De gedragswetenschapper en de gezinscoach vertellen dat zij hier ook bij aanwezig waren. Ook de verwijzers geven aan hierbij te zijn geweest. De gezinshuisvader vertelt dat hier ook ouders van jeugdigen bij waren indien zij bereikbaar waren.

De gezinshuisvader vertelt met iedere jeugdige het dossier doorgenomen te hebben. Aan de hand van het dossier is toen met de jeugdige besproken wat deze graag wil bereiken, waar nog doelen liggen of wat juist goed gaat. We zien de input van de jeugdige in het dossier van de jeugdige staan.

Doelmatige en continue dossiervoering

De gezinshuisvader vertelt dat hij sinds kort werkt met een nieuw cliëntdossier. Daarvoor hield hij observatieverslagen bij in een map op zijn computer. De gezinshuisvader geeft aan dat hij soms nog moet wennen aan het nieuwe systeem, maar dat hij hard bezig is dit op orde te maken. In de dossiers zien we dat een algemeen beeld van de jeugdige, doelen, acties en rapportages bijgehouden worden. Daarbij zien we dat het dossierformat bijdraagt aan een doelmatige en continue dossiervoering met overzichtelijke categorieën en ruimte voor inbreng van de jeugdigen in het dossier. De relaties tussen het algemene beeld, de risicotaxatie, de doelen en de acties was voor de inspectie echter niet altijd navolgbaar. Zo komen risico's uit de risicotaxatie niet altijd terug in de doelen of leiden belangrijke gebeurtenissen niet tot evaluatie van de doelen.

Verbeterpunten

- De inspectie verwacht dat voor jeugdigen, ouders en begeleiders duidelijk is wat de doelen zijn waaraan wordt gewerkt. De inspectie verwacht dat de doelen haalbaar, concreet en ontwikkelingsgericht zijn. Dit is ook nodig om de doelen te kunnen evalueren.
- Een hulpverleningstraject dient navolgbaar te zijn. De inspectie verwacht dat Ôs Heukske doelmatige en continue dossiervoering heeft met betrekking tot het rapporteren op doelen en het opnemen van relevante informatie voor de hulpverlening van plaatsers of hulpverleners.

Norm 2.4		Oordeel
	Hulpverleners bieden samenhangende en waar nodig integrale hulp aan jeugdigen en hun ouders	

De gezinshuisouders vertellen dat een aantal jeugdigen in het gezinshuis behandeling krijgen van GGZ-instellingen. Ook zijn een aantal jeugdigen volgens de gezinshuisouders en de gedragswetenschapper bij de gedragswetenschapper in behandeling geweest. De gezinshuisouders geven aan bij intakes en evaluaties met de behandelaren te zijn en de jeugdigen naar de behandeling te brengen. Wanneer dat beter aansluit gaat een persoon uit het netwerk van de jeugdige mee naar de behandeling, zo blijkt uit de dossiers van de jeugdigen en uit de gesprekken met de gezinshuisouders. Uit de dossiers wordt verder duidelijk welke andere hulpverleners betrokken zijn en worden afspraken duidelijk over wie wat doet voor de jeugdige.

De samenwerking met de verwijzers loopt volgens de gezinshuisouders en de verwijzers goed. De gezamenlijke evaluaties dragen daaraan bij volgens hen. Eén verwijzer vertelt dat gezinshuisouders proactief zijn in het oppakken van zaken. De gezinshuisouders vertellen daarnaast het contact te zoeken met de verwijzers, wanneer ze tegen zaken aanlopen die niet onder hun verantwoordelijkheid vallen, zoals bezoekenregelingen. De gezinscoach geeft ook aan dat de samenwerking met de verwijzers steeds beter verloopt, zodat er sprake kan zijn van een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Norm 2.5		Oordeel
	Hulpverleners reflecteren op en verbeteren hun eigen handelen en het handelen van hun collega's.	

Reflectie eigen handelen

Uit de gesprekken met de gezinshuisouders, de gezinscoach en de gedragswetenschapper blijkt dat de gezinshuisouders steeds beter in staat zijn reflectief te kijken naar hun eigen handelen. De gezinshuisouders en de gezinscoach hebben volgens hen maandelijks een afspraak voor supervisie en coaching vanuit de gezinscoach. Volgens de gezinscoach is het reflectief vermogen van de gezinshuisouders groeiende. Daarnaast vertelt de gezinshuisvader voornemens te zijn om met andere gezinshuizen in de regio een vorm van intervisie te volgen. Hij geeft aan zich hiervoor aangemeld te hebben. De gezinshuisouders vertellen op dit moment wel al contact te hebben met twee andere gezinshuizen om ervaringen uit te wisselen.

“De gezinshuisouders waren gewend om vooral vooruit te kijken en te denken aan oplossingen. Stil staan bij wat ze ervan vinden komt nu meer naar voren. Zij ervaren dat dit waardevol is.” *Gezinscoach*

Betrekken ervaringen van jeugdigen

We horen dat de gezinshuisouders de ervaringen van de jeugdigen ophalen en gebruiken in de reflectie op de hulp door de gezinshuisouders. Dit gebeurt volgens de gezinshuisouders tijdens de maandelijks gezinsgesprekken. Tijdens deze gesprekken sluiten de gezinshuisouders en alle jeugdigen van het gezinshuis aan. Onderwerpen die volgens de gezinshuisouders aan de orde komen zijn:

- Hoe is het de afgelopen periode gegaan?
- Welke veranderingen staan op de planning (wijzigen medewerkers of jeugdigen)?
- Zijn er dingen die spelen en die anders moeten?

Investeren in eigen vakmanschap

Uit de gesprekken met de gezinshuisouders blijkt dat tot nu toe meer geïnvesteerd kan worden in het eigen vakmanschap. Zo vertelt de gezinshuismoeder dat ze in de afgelopen jaren geen scholing heeft gevolgd, maar dit wel van plan is weer op te pakken. De gezinshuisvader geeft daarnaast aan dat hij de afgelopen jaren een aantal trainingen voor zijn SKJ-registratie heeft gevolgd, zoals het gebruik van het Vlaggensysteem en een training over de beroepscode en tuchtrecht. Echter geeft hij ook aan dat dit er in de afgelopen periode minder van gekomen is.

Thema 3: Goed bestuur

In dit thema kijkt de inspectie naar in hoeverre de organisatie op een goede wijze wordt bestuurd en een lerende organisatie is die zich voortdurend verbetert.

In onderstaand figuur ziet u direct wat de oordelen zijn van de inspectie op de normen die vallen onder dit thema.

In onderstaande tabel leest u per norm een toelichting op het oordeel van de inspectie.

Norm 3.1	Oordeel
 <p>De bestuurder⁹ stelt de maatschappelijke doelstelling en het belang van de jeugdigen centraal.</p>	

Uit de gesprekken met de gezinshuisouders blijkt dat zij de belangen van de jeugdigen proberen centraal te stellen. De gezinshuisvader vertelt dat de jeugdigen in het gezinshuis volledig meedraaien in het gezin. Ook de zoon van de gezinshuisouders geeft dit aan en onderneemt regelmatig activiteiten met een aantal jeugdigen zoals in een zo normaal mogelijk gezin. Daarnaast vertellen de jeugdigen dat ze regelmatig met het hele gezinshuis op vakantie gaan naar bijvoorbeeld Frankrijk. De gezinshuisouders, verwijzers, de gezinscoach en de gedragswetenschapper geven verder allemaal aan dat de gezinshuisouders met hart en ziel zich inzetten voor de jeugdigen. Daarbij geven zij voorbeelden waaruit blijkt dat de gezinshuisouders soms net een stap extra zetten in het belang van de jeugdige.

“Gezinshuisouders hebben weleens een tas met boodschappen meegegeven aan een jeugdige tijdens een weekend bij de ouders. Er waren namelijk signalen dat de jeugdige zelf boodschappen moest doen bij ouders.”
Gedragswetenschapper

⁹ Onder bestuurder wordt verstaan degene die eindverantwoordelijk is voor de organisatie. Dit kan bijvoorbeeld ook een gezinshuisouder zijn.

De gezinshuisvader geeft echter aan dat de gezinshuisouders soms moeite hebben om nee te zeggen, omdat ze heel graag jeugdigen willen helpen. Dit heeft er volgens hem toe geleid dat soms jeugdigen in het gezinshuis zijn gekomen die achteraf niet passend bleken vanuit bijvoorbeeld een crisissituatie. Uit de gesprekken met de gezinshuisouders en de gezinscoach blijkt dat hier vervolgens van geleerd wordt, maar dat dit aandacht blijft vragen bij de gezinshuisouders.

Norm 3.2		Oordeel
	De bestuurder richt de organisatie zodanig in dat deze redelijkerwijs leidt tot verantwoorde hulp.	

Capaciteit en deskundigheid medewerkers

De inspectie concludeert uit de gesprekken dat de gezinshuisouders voldoen aan de norm verantwoorde werktoedeling, maar dat de deskundigheid van de gezinshuisouders zelf vergroot kan worden middels scholing en coaching. De gezinshuisvader is SKJ-geregistreerd en zorgt ervoor dat hij blijft voldoen aan de registratie-eisen. De gezinshuismoeder heeft echter lange tijd geen aanvullende trainingen gevolgd. Zij volgt volgens de gezinshuisvader wel wekelijks het platform gezinshuizen voor de meest recente ontwikkelingen bij gezinshuizen. Daarnaast kunnen de gezinshuisouders een beroep doen op een BIG-geregistreerde klinisch psycholoog/psychotherapeut met de specialisatie kind & jeugd als gedragswetenschapper en een SKJ-geregistreerde gezinscoach met expertise in trauma- en hechtingsproblematiek. De inspectie hoort in de gesprekken met de gezinshuisouders, de gedragswetenschapper en de gezinscoach dat dit team elkaar regelmatig weet te vinden en de gezinshuisouders ook goed gebruik maken van de kennis en expertise van de gedragswetenschapper en de gezinscoach. De gezinshuisouders hebben verder een begeleider ingehuurd nu in het gezinshuis veel jeugdigen verblijven. De inspectie ziet dat deze extra begeleiding nodig is om alle jeugdigen voldoende tijd en aandacht te geven.

Voldoen aan professionele standaarden

Wij zien in het gezinshuis dat niet wordt voldaan aan de Kwaliteitscriteria Gezinshuizen vanwege de negen jeugdigen die op het moment van toezicht in het gezinshuis verblijven. Volgens de Kwaliteitscriteria Gezinshuizen kunnen gezinshuizen doorgaans vier tot zes geplaatste jeugdigen aan, afhankelijk van de zorgzwaarte. Desalniettemin kunnen omstandigheden en samenstelling of ruimte en organisatie per gezinshuis variëren volgens de Kwaliteitscriteria Gezinshuizen, waardoor het principe 'pas toe of leg uit' een aanbeveling is. De Kwaliteitscriteria Gezinshuizen beschrijven daarom dat aan een plaatsing te allen tijde een zorgvuldige multidisciplinaire afweging moet plaatsvinden waarin ook ouders en de jeugdige(n) een stem hebben. Uit de gesprekken met de gezinshuisouders, de gedragswetenschapper en de gezinscoach komt echter naar voren dat deze afweging niet altijd zorgvuldig gebeurt. Daarnaast zien we dat de plaatsing van de vier jeugdigen vanuit een crisissituatie een forse inspanning vraagt van het gezinshuis en een groot beroep doet op de gezinshuisouders in combinatie met de andere jeugdigen in het gezinshuis. Dit onder andere vanwege de grote leeftijdsverschillen tussen de jeugdigen en diens problematieken. Ook zien we dat er onvoldoende eigen slaapkamers beschikbaar zijn voor alle jeugdigen. De Kwaliteitscriteria Gezinshuizen beschrijven dat iedere jeugdige een eigen kamer heeft, tenzij dit niet in het belang of

tegen de wens van de jeugdige is. Dit is wenselijk, omdat een jeugdige zich zo kan afzonderen (autonomievergroting). De gezinshuisvader geeft aan dat het de bedoeling was dat de vier jeugdigen vanuit een crisissituatie tijdelijk in het gezinshuis zouden verblijven. Zij verblijven hier echter al bijna een jaar. Samen met de voogd is volgens de gezinshuisvader afgewogen dat deze drie jeugdigen samen op één kamer slapen.

Duidelijkheid welke hulp geboden kan worden

De inspectie ziet en hoort dat de gezinshuisouders soms moeite hebben om grenzen te stellen in welke jeugdigen zij wel op kunnen nemen in het gezinshuis en welke niet. Zo horen we van de gezinshuisouders dat in het verleden jeugdigen zijn opgenomen die niet passend bleken in het gezinshuis, vanwege diens problematieken. Daarnaast verblijven op het moment van toezicht vier jeugdigen in het gezinshuis die vanuit een crisissituatie zijn geplaatst wat meer is dan de kwaliteitscriteria gezinshuizen beschrijven. De gezinshuisvader vertelt verder dat met de gezinscoach is besproken dat jeugdigen met een licht verstandelijke beperking niet passend zijn in hun gezinshuis, vanwege de expertise van de gezinshuisouders. De gezinscoach voegt daaraan toe dat jeugdigen die heel erg de grenzen opzoeken van de gezinshuisouders een uitdaging zullen zijn voor de gezinshuisouders. Daarentegen zouden volgens de gezinshuisvader jeugdigen met trauma- en hechtingsproblematiek en ADHD wel goed passen in het gezinshuis.

Verklaring omtrent het gedrag

De inspectie ziet in de vier bekeken personeelsdossiers dat tijdig een bij de functie passende verklaring omtrent het gedrag (VOG) aanwezig is van de medewerkers in het gezinshuis.

Verbeterpunt

De inspectie verwacht, conform de Kwaliteitscriteria Gezinshuizen, dat het gezinshuis het aantal plaatsen afbouwt. In het Kwaliteitscriteria Gezinshuizen staat over het aantal jeugdigen bij het hoofdstuk 'Overwegingen aantal in-huisgeplaatste kinderen in gezinshuizen' dat meer kinderen vaak ook om meer afspraken en regels vraagt. De inspectie ziet dit ook bij Ôs Heukske en constateert dat het aantal jeugdigen consequenties heeft voor met name het leefklimaat en daarmee de kwaliteit van de zorg.

Norm 3.3		Oordeel
	De bestuurder verbetert, in een lerend werkklimaat, continu zijn prestaties en de resultaten van de hulp.	

De inspectie ziet en hoort van de gezinshuisouders dat zij leren van eerdere ervaringen, zowel op organisatie- als op cliëntniveau. Uit gesprekken met de gezinshuisouders, de gedragswetenschapper en de gezinscoach blijkt dat de gezinshuisouders met de gedragswetenschapper en de gezinscoach zaken bespreken waar tegenaan gelopen wordt. Dit gebeurt tijdens de maandelijkse afspraken of vaker indien nodig. Uit het laatste auditrapport en uit de gesprekken met de gezinshuisouders, gezinscoach en gedragswetenschapper blijkt dat voorheen niet altijd helder was wie welke verantwoordelijkheid had. Hier is meer helderheid over gekomen

met schriftelijke afspraken in het document 'Besluitvorming en koersbepaling Gezinshuis Ôs Heukske' van mei 2023. Uit het auditrapport blijkt dat dit wel een punt van aandacht blijft.

In de cliëntdossiers zien we dat er ruimte is voor het melden van incidenten, zodat een analyse kan plaatsvinden en hierop verbetermaatregelen geformuleerd kunnen worden. De gezinshuisvader geeft echter aan dit nog niet eerder gebruikt te hebben. Ook geven de gezinshuisvader en de gedragswetenschapper aan niet goed helder te hebben wat onder een incident of calamiteit valt in het gezinshuis. Wel kunnen de gezinshuisouders voorbeelden geven van gebeurtenissen die een (bijna) schadelijk gevolg hebben gehad voor de jeugdigen. De gezinshuismoeder geeft aan dit dan altijd te melden bij de voogd van de jeugdige of bij andere betrokkenen, zodat vervolgstappen op cliëntniveau gemaakt kunnen worden. De gedragswetenschapper erkent dat op dit moment acties na een incident minder gericht zijn op het gezinshuis als geheel. Ze geeft aan dit mee te nemen in de gesprekken met de gezinshuisouders.

De gezinshuisvader vertelt dat er audits afgenomen worden voor het keurmerk van Improve360. Hij geeft daarbij aan dat hij regelmatig contact heeft met de contactpersoon vanuit Improve360 voor de implementatie van elektronisch cliëntdossier en de aandachtspunten vanuit de audits. De vertrouwenspersoon geeft daarnaast aan dat de signalen die deze afgeeft voldoende worden opgepakt door de gezinshuisouders ter verbetering van de kwaliteit van de hulp. Ook vertelt de gezinshuisvader dat hij contact heeft met een andere gezinshuisouder en advies kan krijgen rondom organisatorische zaken.

Norm 3.4		Oordeel
	De bestuurder biedt jeugdigen en hun ouders de mogelijkheid voor hun individuele belangen op te komen.	

De inspectie ziet dat de gezinshuisouders ervoor zorgen dat jeugdigen en ouders de mogelijkheid hebben voor hun individuele belangen op te komen. Zo is het gezinshuis volgens de website van het gezinshuis aangesloten bij Klachtenportaal Zorg voor een onafhankelijke klachtencommissie. De gezinshuismoeder geeft aan dat dit meestal besproken wordt bij de intake.

De onafhankelijke vertrouwenspersoon van Jeugdstem vertelt drie keer het gezinshuis te hebben bezocht sinds de verhuizing van het gezinshuis naar Erp. Voor het komende jaar is deze volgens afspraak voornemens vier keer langs te komen. De vertrouwenspersoon geeft aan diens werk goed te kunnen doen in het gezinshuis en een goed contact met de jeugdigen te kunnen hebben. Wij zien in het gezinshuis een poster hangen met de contactgegevens van de vertrouwenspersoon. Deze is duidelijk zichtbaar voor de jeugdigen in het gezinshuis.

Bijlage: Verantwoording van het toezicht

De inspectie voerde het toezicht bij Gezinshuis Ôs Heukske aangekondigd uit op 9 februari 2024. Om tot een gefundeerd oordeel te komen, gebruikte de inspectie voor het toezicht verschillende informatiebronnen. De informatie uit deze bronnen is met elkaar vergeleken en gewogen. Voor het toezicht zijn de volgende bronnen betrokken:

- Een gesprek met twee jeugdigen.
- Een gesprek met de gezinshuisouders van Gezinshuis Ôs Heukske
- Gestructureerde interviews met:
 - De zoon van gezinshuisouders
 - Eén begeleider
 - De gedragswetenschapper
 - De gezinscoach
 - De vertrouwenspersoon
 - Twee verwijzers
- De check van vier dossiers op de aanwezigheid van de Verklaring Omtrent het Gedrag van medewerkers, waarbij de inspectie op basis van een aantal criteria zelf de dossiers heeft geselecteerd.
- De check van twee dossiers van jeugdigen, onder andere op de aanwezigheid van een plan en risico-inschattingen en –beoordelingen. Hierbij was een medewerker aanwezig. De inspecties hebben zelf de dossiers geselecteerd.
- Observaties van de leef- en verblijfruimten.
- Analyse van de volgende documenten:
 - Verslagen van de laatste twee gezinsgesprekken van Gezinshuis Ôs Heukske
 - Meldcode Gezinshuis Ôs Heukske juni 2022
 - Step-risicotaxatie Gezinshuis Ôs Heukske – Improve360
 - Format intakeformulieren
 - Besluitvorming en koersbepaling Gezinshuis Ôs Heukske
 - Auditrapport 2023 Improve360

Duidelijk. Onafhankelijk. Eerlijk.

www.igj.nl